JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
F. G. JACOBS
19 päivänä syyskuuta 2002 [1]

1. Käsiteltävänä olevassa asiassa Belgian kuningaskunta vaatii valtiontuesta, jonka Belgia on toteuttanut Verlipackin hyväksi, 4 päivänä lokakuuta 2000 tehdyn komission päätöksen 2001/856/EY [2] (jäljempänä riidanalainen päätös tai päätös) kumoamista.

2. Mainitussa päätöksessä komissio pääasiassa:

1) peruuttaa aikaisemman 16.9.1998 tekemänsä päätöksen (jäljempänä vuoden 1998 päätös) [3] olla vastustamatta Belgian Verlipackiin tekemää 350 miljoonan Belgian frangin (BEF) pääomasijoitusta, koska kyseinen päätös perustui vääriin tietoihin;

2) toteaa, että noin 607 miljoonan BEF:n valtiontuki, jonka Belgia on myöntänyt Verlipackille, ei sovellu yhteismarkkinoille,

ja

3) määrää tuen perittäväksi takaisin tuensaajalta.

3. Vuoden 1998 päätöksessä komissio oli katsonut, että 350 miljoonan BEF:n pääomasijoitus oli sopusoinnussa yksityisen sijoittajan periaatteen kanssa pääasiassa siksi, että se oli tehty samaan aikaan kuin yksityisen sijoittajan 515 miljoonan BEF:n pääomasijoitus. Tämän jälkeen komissio kuitenkin sai selville, että Belgian viranomaiset olivat myöntäneet kyseiselle yksityiselle sijoittajalle ennen sen tekemää pääomasijoitusta kaksi yhteismäärältään 500 miljoonan BEF:n lainaa, jotka piti käyttää sen Verlipackiin tekemään sijoitukseen.

1 — Alkuperäinen kieli: englanti.
2 — EYVL 2001, L 320, s. 28.
3 — EYVL 1999, C 29, s. 13.

Tausta

6. Vuosina 1995 ja 1996 Verlipack kärsi huomattavia tappioita huonon liikkeenjohdon ja erityisesti tuotannon heikon laadun vuoksi. Beaulieu ei kyennyt yksin rahoittamaan tarvittavia huomattavia investointeja.

Verlipackin rakenneuudistus vuoden 1997 huhtikuussa

4. Riidanalaisen päätöksen mukaan Verlipack-konserni (jäljempänä Verlipack) oli kyseisenä ajankohtana vuonna 1997 Belgian suurin pakkauslasin valmistaja; sen markkinaosuus oli Belgiassa 20 prosenttia ja Euroopan unionissa 2 prosenttia. Yritys työllisti 735 henkilöä Ghlinissä ja Jumet'ssa (kumpikin Valloniassa) sekä Molissa (Flanderi) sijaitsevissa tehtaissaan.

7. Tilanne näytti muuttuvan syyskuussa 1996, kun mukaan tuli saksalainen Heye-Glas-konserni (jäljempänä Heye), joka on yksi Euroopan suurimmista pakkauslasin valmistajista ja maailman johtava pakkauslasin valmistustekniikan osaaja, ja se teki Verlipackin kanssa teknistä apua koskevan sopimuksen.

8. Joulukuussa 1996 Vallonian alue siirsi Beaulieulle arvoltaan 114 miljoonan BEF:n vähemmistöosuutensa kahdessa Valloniassa sijaitsevassa tehtaassa. Siten Verlipackin Vallonian tehtaat olivat tilapäisesti ilman julkista omistusta.

5. Belgian viranomaiset toimivat Verlipackin hyväksi ensimmäisen kerran vuonna 1985: Verlipack Ghlin-, Verlipack Jumet- ja Verlipack Mol -osakeyhtiöt perustettiin niin, että Belgian viranomaisilla oli niissä komission hyväksymä 49 prosentin osakkuus. Vuonna 1989 Vallonian alue sai haltuunsa Belgian viranomaisten omistamat Verlipack Ghlin ja Verlipack Jumet'n osakkeet, kun taas vastaavat Verlipack Molin osakkeet siirtyivät Flanderin alueen haltuun. Yksityisen pääosakkaan, Beaulieu-konsernin (jäljempänä Beaulieu) korotettua pääomaa useita kertoja julkinen omistus pieneni vähitellen.

9. Beaulieu perusti 24.1.1997 holding Verlipack I:n, ja 11.4.1997 Heye hankki osuuden tästä holding-yhtiöstä niin, että Beaulieulla ja Heyellä oli kummallakin 515,25 miljoonan BEF:n osuus pääomasta (kokonaispääoman ollessa 1 030,5 miljoonaa BEF). Heyellä oli kuitenkin yksi osake enemmän kuin Beaulieullä ratkaisevan äänivallan saamiseksi.

10. Samaten 11.4.1997 perustettiin holding Verlipack II. Verlipack II:n osakkeenomistajia olivat Verlipack I 1 030,5 miljoonan BEF:n pääomaosuudella ja Vallonian alue. Viimeksi mainittu teki 200 miljoonan BEF:n pääomasijoituksen, ja myönsi Verlipack II:lle 150 miljoonan BEF:n pääomalainan (prêt participatif). Kun kyseinen laina oli muunnettu pääomaosuudeksi, Vallonian alueen osuus Verlipack II:ssa suureni 350 miljoonaan BEF:iin, eli 25,35 prosenttiin 1 380,5 miljoonan BEF:n kokonaispääomasta. Jäljempänä tässä ratkaisuehdotuksessa viittaan 200 miljoonan BEF:n pääomasijoitukseen ja 150 miljoonan BEF:n lainaan yhdessä käsitellen sitä Vallonian alueen yhteensä 350 miljoonan BEF:n pääomasijoituksena.

Vuoden 1998 päätös

11. Saatuaan kanteluja Vallonian alueen Verlipackille myöntämästä tuesta komissio rekisteröi asian 18.11.1997 tueksi, jota ei ole ilmoitettu.

12. Niiden tietojen perusteella, jotka Belgia oli virallisesti toimittanut 10.4.1997, 4.9.1997, 10.4.1998, 18.6.1998 ja 19.6.1998 päivätyillä kirjeillään, ja tarkasteltuaan toimenpiteitä EY 87 artiklan mukaisesti komissio päätti 16.9.1998 [4] olla vastustamatta 200 miljoonan BEF:n pääomaosuutta ja lainaa, joka myöhemmin oli muunnettu 150 miljoonan BEF:n pääomaksi. Komissio katsoi kyseisten toimenpiteiden olevan valtion tekemiin pääomasijoituksiin sovellettavien suuntaviivojen [5] mukaisia ja vastaavan yksityisen sijoittajan toimintaa tavanomaisissa markkinatalouden olosuhteissa pääasiassa sen vuoksi, että samaan aikaan yksityinen sijoittaja (Heye) hankki enemmistöosakkuuden Verlipackissa, mikä osoitti, että konsernin uskottiin ajan mittaan olevan kannattava ja elinkelpoinen.

SRIW:n Heyelle ennen rakenneuudistusta myöntämät lainat

13. Tämän jälkeen komissio sai uudesta kantelusta ja lehtiartikkelista tietoja, että Heyen pääomasijoitus Verlipack I:een 11.4.1997 oli tosiasiassa peräisin Vallonian alueen varoista kahtena Société régionale d'investissement de Wallonielta (Vallonian alueellinen investointiyritys, jäljempänä SRIW) saatuna lainana.

14. Komissio pyysi 14.12.1998 päivätyllä kirjeellään Belgian viranomaisilta tietoja

4 — Ks. alaviite 3.

5 — Bulletin EC 9-1984, s. 93.

väitetystä kahden lainan myöntämisestä Heyelle ja ilmoitti viranomaisille, että sen olisi mahdollisesti peruutettava 16.9.1998 tekemänsä päätös, koska tämän päätöksen perustana olivat mahdollisesti olleet virheelliset tiedot.

15. Heyen osallistumisesta huolimatta Verlipack teki edelleen hälyttäviä tappioita. Molin tehtaan toiminnan lopettamisesta ja siitä, että Jumet'n ja Ghlinin tehtaille on haettu yrityssaneerausta, ilmoitettiin 7.1.1999. Verlipack Mol asetettiin konkurssin 11.1.1999. Kuusi muuta Verlipack-konsernin yritystä, eli Verlipack Jumet, Verlipack Ghlin, Verlipack Belgium, Verlipack Engineering, Verlimo ja Imcourlease asetettiin konkurssiin 18.1.1999.

16. Komission pyydettyä kahdesta lainasta lisätietoja 13.1. ja 12.2.1999 päivätyillä kirjeillä Belgian viranomaiset toimittivat vaaditut tiedot 19.2.1999 päivätyllä kirjeellä. Näistä tiedoista ilmenee, että SRIW:n hallituksen 8.1. ja 12.3.1997 tekemien päätösten mukaisesti Heyelle myönnettiin kaksi 250 miljoonan BEF:n suuruista lainaa.

17. Ensimmäinen laina oli 27.3.1997 (eli kaksi viikkoa ennen Heyen sijoitusta Verlipack I:een) viideksi vuodeksi liikkeeseen laskettu 250 miljoonan BEF:n obligaatiolaina 5,10 prosentin kiinteällä korolla, johon lisättiin 1 prosentin riskipreemio. Lainasopimuksessa oli ehdollinen saatavasta luopumista koskeva lauseke. Jos Verlipack II ja kolme tuotantoyritystä SA Verlipack Jumet, SA Verlipack Ghlin ja SA Verlipack Mol asetetaan konkurssiin, ei lausekkeen mukaan Heyen enää konkurssiin asettamisesta lukien tarvitse maksaa velkaansa takaisin SRIW:lle.

18. Toinen laina myönnettiin päivää myöhemmin eli 28.3.1997 kymmeneksi vuodeksi, ja sen korko vastaa laina-ajan kunkin puolivuotiskauden ensimmäisenä arkipäivänä voimassa olevaa kuuden kuukauden BIBOR-korkoa lisättynä 1,5 prosentilla. Siihen sisältyi kolmen vuoden lyhennysvapaa ajanjakso lainan myöntämisestä alkaen, joten takaisinmaksun piti alkaa vasta 28.3.2000.

19. Molempiin lainasopimuksiin sisältyi lainan käyttötarkoitusta ja välitöntä takaisinmaksua koskevat yhdenmukaiset sopimuslausekkeet.

20. Lainan tarkoitusta koskevan sopimuslausekkeen mukaan kahden lainan kokonaismäärä (500 miljoonaa BEF) piti käyttää Heyen toteuttaman Verlipack I:n pääoman käteiskorotuksen rahoittamiseen. Lainan tarkoitusta koskevien lausekkeiden tehtävänä oli "toteuttaa SA Verlipack Ghlinin pääoman käteiskorotus, jonka suuruus on vähintään 400 miljoonaa BEF:a ja — — SA Verlipack Jumet'n pääoman käteiskorotus, jonka suuruus on vähintään

300 miljoonaa BEF:a, sekä toteuttaa investointisuunnitelman mukaiset investoinnit konsernin kolmessa tuotantoyrityksessä — — ".

21. Välitöntä takaisinmaksua koskevan lausekkeen mukaan SRIW voi vaatia saataviensa takaisinmaksua heti muun muassa silloin, jos "sille toimitetut tiedot ovat olleet huomattavan virheellisiä; jos [Heye] on kokonaan tai osittain laiminlyönyt lainaan liittyvän, lakiin tai sopimukseen perustuvan velvoitteensa; jos lainan tarkoitusta koskevaa lauseketta (rahoitusoperaatiot) ei ole pantu täytäntöön viimeistään 31.7.1997 tai jos suunnitellusta investoinnista ei ole toteutettu vähintään 80:tä prosenttia 31.12.2000 mennessä — — ; jos SA Verlipack Jumet, SA Verlipack Ghlin ja SA Verlipack Mol on asetettu vapaaehtoisesti selvitystilaan".

22. Belgian hallituksen mukaan Verlipack-konsernin useiden yritysten tehtyä konkurssin vuoden 1998 tammikuun alussa SRIW sanoi lainasopimukset irti 20.1.1998 päivätyllä kirjeellään välitöntä takaisinmaksua koskevien lausekkeiden mukaisesti. SRIW ilmeisesti luuli, että Heyen toimittamat tiedot olivat virheellisiä ja että Heye oli jättänyt täyttämättä sille lainasopimuksen mukaan kuuluvat velvoitteensa. Tämän vuoksi SRIW pani vireille lainan takaisinmaksua koskevat oikeudenkäynnit Liègen (Belgia) ja Bückeburgin (Saksa) tuomioistuimissa.

Riidanalainen päätös ja päätöksen kumoamista koskeva kanne

23. Komissio päätti 19.5.1999 aloittaa menettelyn vuoden 1998 päätöksensä peruuttamiseksi Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 [6] 9 artiklan nojalla ja ilmoitti 1.6.1999 päivätyllä kirjeellä Belgialle päätöksestään aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdan mukainen menettely. [7]

24. Sen jälkeen, kun Belgia oli esittänyt kannanoton menettelyn aloittamisesta, kaksi kantelijaa ja Heye oli esittänyt kannanoton tuesta ja Belgia oli esittänyt huomautuksensa viimeksi mainituista kannanotoista, komissio teki 4.10.2000 riidanalaisen päätöksen. [8]

25. Mainitussa päätöksessä komissio katsoi, että

— Vallonian alueen huhtikuussa 1997 toteuttama Verlipackin pääoman-

6 — EYVL L 83, s. 1.
7 — EYVL 1999, C 288, s. 24.
8 — Mainittu alaviitteessä 2.

korotus ja kaksi lainaa, jotka SRIW myönsi maaliskuussa 1997 Heyelle, jotta tämä voisi rahoittaa Verlipackiin tekemänsä pääomasijoituksen, ovat peräisin julkisista varoista (98 perustelukappale)

— Vallonian alueen tekemästä pääomasijoituksesta ja Heyelle myönnetystä kahdesta lainasta olisi pitänyt ilmoittaa komissiolle (99 perustelukappale)

— Belgia ei ole ilmoittanut komissiolle kahdesta lainasta, ja koska tämä ratkaisevan tärkeä tieto puuttui, komissio ei voi olla varma, että se on soveltanut valtiontukisääntöjä oikein (100 perustelukappale)

— lainasopimuksissa olevat lainojen tarkoitusta koskevat lausekkeet huomioon ottaen Verlipackia on pidettävä Heyelle myönnettyjen lainojen todellisena tuensaajana (111 perustelukappale)

— Belgia ei ole toiminut tavanomaisissa markkinatalouden olosuhteissa toimivan yksityisen sijoittajan tapaan sijoittaessaan Verlipackiin uutta pääomaa ja myöntäessään kaksi lainaa Heyelle (114 perustelukappale)

— saatavasta luopumista koskevan lausekkeen ja Verlipackin huonon toimintatuloksen vuoksi Heyelle myönnetty 250 miljoonan obligaatiolaina oli 250 miljoonan suuruista valtiontukea Verlipackin hyväksi (114 ja 115 perustelukappale)

— 250 miljoonan BEF:n suuruinen toinen laina Heyelle myönnettiin edullisin ehdoin, jotka erosivat tavanomaisista markkinaehdoista (korko 4,92 prosenttia ja 5,30 prosenttia, kolmen vuoden lyhennysvapaa ajanjakso, ei vakuutta), ja siten siihen sisältyi 7,21 prosentin viitekoron perusteella 2,85 prosenttia tukea bruttona, mikä vastaa 7 125:tä miljoonaa BEF:a (117 ja 118 perustelukappale)

— Verlipackille myönnettyihin yhteensä 607,125 miljoonan BEF:n suuruisiin tukiin (350 miljoonan BEF:n pääomasijoitus, 250 miljoonan BEF:n obligaatiolaina ja toiseen lainaan sisältyvä 7,125 miljoonan BEF:n tukiosuus) ei voida soveltaa EY 87 artiklan 2 tai 3 kohdassa määrättyjä poikkeuksia (119—134 perustelukappale).

26. Edellä esitetyn perusteella komissio teki seuraavan päätöksen:

"*1 artikla*

Syyskuun 16 päivänä 1998 tehty komission päätös olla vastustamatta Verlipackin hyväksi toteutettua pääomasijoitusta peruutetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun asetuksen (EY) N:o 659/1999 9 artiklan nojalla.

2 artikla

Valtiontuki, jonka Belgia on myöntänyt Verlipack-konsernille ja jonka määrä on 8 676 273 euroa (350 miljoonaa Belgian frangia), ei sovellu yhteismarkkinoille.

3 artikla

Valtiontuki, jonka Belgia on myöntänyt Verlipack-konsernille ja jonka määrä on 6 197 338 euroa (250 miljoonaa Belgian frangia), ei sovellu yhteismarkkinoille.

4 artikla

Valtiontuesta, jonka Belgia on myöntänyt Verlipack-konsernille ja jonka määrä on 6 197 338 euroa (250 miljoonaa Belgian frangia), 176 624 euroa (7,125 miljoonaa Belgian frangia) on tukea, joka ei sovellu yhteismarkkinoille.

5 artikla

1. Belgian on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet 2—4 artiklassa tarkoitetun ja tuensaajalle sääntöjenvastaisesti maksetun tuen perimiseksi takaisin. — — "

27. Riidanalaisen päätöksen kumoamiseksi 18.10.2000 nostamansa kanteen tueksi Belgia esittää kaksi pääasiallista kanneperustetta:

1) Komissio on rikkonut EY 87 ja EY 295 artiklaa, koska Vallonian alu-

een Verlipackiin tekemä pääomasijoitus ja kaksi lainaa, jotka SRIW on myöntänyt Heyelle, eivät ole perustamissopimuksessa tarkoitettua valtiontukea.

2) Komissio on rikkonut perusteluvelvollisuuttaan esittämällä virheellisiä kannanottoja ja jättämällä jotkin päätelmänsä perustelematta.

28. Ennen näiden kanneperusteiden tutkimista huomautan, että Belgia ei kiistä sitä, että sekä Vallonian alueen pääomasijoitus että SRIW:n myöntämät lainat olivat valtion myöntämiä tai valtion varoista myönnettyjä EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa merkityksessä. Belgia ei myöskään kiistä sitä, että EY 87 artiklan 2 ja 3 kohtaa ei voitu soveltaa (päätöksen 119—134 perustelukappale) eikä määräystä periä tuki takaisin (päätösosan 5 artikla).

Ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa: kahta lainaa ja pääomasijoitusta ei olisi pitänyt arvioida yhtenä tukipakettina vaan erikseen

29. Vaikka tämä väite ei ole Belgian huomautuksissa ensimmäisenä, tarkastelen sitä kuitenkin ensin, koska katson sen olevan ratkaiseva riidanalaisen päätöksen ja Belgian muiden väitteiden ymmärtämiseksi.

30. Belgia väittää, että komissio on soveltanut väärin valtiontuen käsitettä, erityisesti riidanalaisen päätöksen 100, 112 ja 141 perustelukappaleessa, pitäessään SRIW:n Heyelle myöntämää kahta lainaa ja Vallonian alueen pääomasijoitusta Verlipackiin yhtenä Verlipackin hyväksi myönnettynä kokonaistukipakettina. Se väittää, että lainat ja pääomasijoituksen myönsivät kaksi erillistä yksikköä (SRIW ja Vallonian alue) kahdelle erilliselle edunsaajalle (Heye ja Verlipack). Kumpaakin näistä toimenpiteistä olisi pitänyt tarkastella erikseen sovellettaessa testiä valtiontuen olemassaolosta.

31. Tämä väite on hylättävä. Riidanalaista päätöstä on tarkasteltava ottaen huomioon valtion tekemiin pääomasijoituksiin sovellettavat komission suuntaviivat[9] ja asetuksen N:o 659/1999 9 artikla.

32. Suuntaviivoissa komissio erottelee muun muassa seuraavat tapaukset:

"3.2 Kyseessä ei ole valtiontuki, jos uuden pääoman sijoittaminen yritykseen toteute-

9 — Ks. alaviite 5.

taan olosuhteissa, jotka tavanomaisin markkinatalouden ehdoin toimiva yksityinen sijoittaja voisi hyväksyä. Näin voidaan katsoa tapahtuvan:

— —

iii) jos viranomaiset osallistuvat pääomankorotukseen — — ja pääomankorotukseen osallistuu myös yksityinen sijoittaja, jonka osuudella on todellista taloudellista merkitystä.

— —

3.4 Jotkin osakkeiden hankinnat eivät mahdollisesti kuulu 3.2 kohdassa tarkoitettuihin ryhmiin, joten ei voida ensi näkemältä ratkaista, ovatko ne valtiontukea vai eivät. Tietyissä tilanteissa, kuitenkin, on ennakko-oletuksena, että kyseessä on tuki. Näin on, jos

i) pääomasijoitukseen liittyy muita toimenpiteitä, joista on ilmoitettava — — "

33. Asetuksen N:o 659/1999 9 artiklan otsakkeena on Päätöksen peruuttaminen, ja siinä säädetään seuraavaa:

"Komissio voi peruuttaa — — päätöksen — —, jos päätös on perustunut menettelyn aikana annettuihin virheellisiin tietoihin, jotka ovat olleet päätöksen kannalta ratkaisevia. — — "

34. Vuoden 1998 päätöksessään komissio totesi, että sen käytettävissä olevien tietojen perusteella Vallonian alueen tekemä 350 miljoonan BEF:n suuruinen pääomasijoitus oli yksityisen sijoittajan periaatteen mukainen, koska yksityinen sijoittaja (Heye) oli samaan aikaan hankkimassa enemmistöosakkuutta. Mainitun päätöksen mukaan Heyen samanaikainen osallistuminen osoitti, että Verlipackin uskottiin ajan mittaan olevan kannattava ja elinkelpoinen.

35. Komissio perusti ratkaisunsa siten valtion tekemiin pääomasijoituksiin sovellettavien suuntaviivojen 3.2 kohdan iii alakohdassa esitettyihin perusteisiin, eli a) että viranomaisen tekemä pääomansijoitus on samanaikainen yksityinen sijoittajan sijoituksen kanssa ja b) että yksityisen sijoittajan osuudella on todellista taloudellista merkitystä. Koska Haye oli sijoittanut

uutta pääomaa 515 miljoonaa BEF:a samanaikaisesti Vallonian alueen kanssa ja sai siten enemmistöosakkuuden Verlipackissa, komissio päätteli, että Belgian viranomaiset olivat menetelleet tavanomaisissa markkinatalouden olosuhteissa toimivan yksityisen sijoittajan tavoin.

36. Riidanalaisessa päätöksessä komissio toteaa ensin, että Belgia ei ole ilmoittanut komissiolle näistä kahdesta lainasta ja saatavasta luopumista koskevasta lausekkeesta: komissio "pahoittelee", että Belgia ei ole ilmoittanut kahdesta Heyelle myönnetystä lainasta, koska sen vuoksi, että "tämä ratkaisevan tärkeä tieto puuttui, komissio ei voi olla varma, että se on soveltanut valtiontukisääntöjä oikein ja tehokkaasti" (päätöksen 99 ja 100 perustelukappale).

37. Toinen päätöksessä esitetty näkökohta on se, että vuoden 1998 päätös perustui virheellisiin tietoihin, jotka olivat ratkaiseva tekijä komission alun perin myönteiselle suhtautumiselle tukeen. Komissio oli olettanut, että yksityinen sijoittaja Heye oli ottanut samanlaisen tai jopa suuremman riskin kuin Vallonian alue sijoittaessaan 515 miljoonaa BEF:a Verlipackiin. Todellisuudessa kuitenkin Vallonia (SRIW) oli myöntänyt Heyelle ennen viimeksi mainitun tekemää pääomasijoitusta kaksi yhteensä 500 miljoonan BEF:n lainaa rahoittaakseen sen osakkuutta Verlipackissa. Saatavasta luopumista koskevalla lausekkeella SRIW oli lisäksi ottanut vastatakseen 50-prosenttisesti Heyen Verlipackiin tekemän pääomasijoituksen riskin. Riidanalaisen päätöksen sanamuodon mukaan "Heyen Verlipackiin tekemästä pääomasijoituksesta [250 miljoonaa BEF:a eli] puolet oli näin ollen täysin vailla riskiä" (riidanalaisen päätöksen 115 perustelukappale).

38. Kolmanneksi komission käytettävissä olevien uusien tietojen mukaan suuntaviivojen 3.2 kohdan iii alakohdan edellytykset eivät enää täyttyneet, ja vuoden 1998 päätös oli peruutettava. Vallonian alueen tekemä pääomasijoitus ei ollut samanaikainen tavanomaisen yksityisen sijoittajan vastaavan aidon toimenpiteen kanssa. Heyen pääomasijoitus rahoitettiin tosiasiassa Vallonian viranomaisten kahdella lainalla, ja nämä viranomaiset ottivat vastatakseen 50-prosenttisesti tämän sijoituksen riskin.

39. Neljänneksi näiden uusien tosiseikkojen perusteella kyse oli tilanteesta, joka kuului suuntaviivojen 3.4 kohdan i alakohdan soveltamisalaan, eli että Vallonian viranomaisten toimenpide oli osakkeiden hankintaa, johon liittyy muita toimenpiteitä (kaksi lainaa), joista olisi pitänyt ilmoittaa EY 88 artiklan 3 kohdan nojalla. Lainan myönsi ja pääomasijoituksen teki kaksi elintä (Vallonian alue ja SRIW), jotka olivat läheisesti yhteydessä, ne toteutettiin lähes samanaikaisesti ja, mikä tärkeintä, molemmissa lainasopimuksissa olevissa

lainan tarkoitusta koskevista lausekkeista johtui, että molemmilla oli sama käyttötarkoitus, eli rahoitusvaikeuksissa olevan Verlipackin rakennemuutoksen toteuttaminen.

40. Mielestäni komissio on siten soveltanut oikein valtion tekemiin pääomasijoituksiin sovellettavia suuntaviivojaan ja asetuksen N:o 659/1999 9 artiklaa ja siinä yhteydessä perustellusti katsonut, että Heyelle myönnetyt lainat ja Verlipackiin tehty pääomasijoitus olivat saman tukipaketin kaksi osatekijää.

41. Belgian väite siitä, että kahta lainaa ja pääomasijoitusta olisi pitänyt arvioida erikseen, on näin ollen hylättävä.

Ensimmäisen kanneperusteen toinen osa: SRIW:n Heyelle myöntämät lainat eivät ole valtiontukea Verlipackin hyväksi

42. Belgia kiistää komission päätelmän, jonka mukaan SRIW:n Heyelle myöntämät kaksi lainaa ovat valtiontukea Verlipackin hyväksi, viiden väitteen perusteella, joita tarkastelen erikseen.

Ensimmäinen väite: päätöksen 99 perustelukappaleessa olevalla oletuksella, jonka mukaan kaksi lainaa ovat valtiontukea, rikotaan EY 87 ja EY 295 artiklaa

43. Belgia kiistää päätöksen 99 perustelukappaleessa olevan virkkeen, jossa komissio toteaa seuraavaa: "Voidaan olettaa, että ne kaksi lainaa, jotka SRIW myönsi Heyelle, jotta tämä voisi rahoittaa Verlipackiin tekemänsä pääomasijoituksen, ovat tukea — — ."

44. Belgian mielestä tällaista oletusta ei voida johtaa valtion tekemiin pääomasijoituksiin sovellettavista suuntaviivoista, se rajoittaa ennakolta komission tekemän arvioinnin tulosta, eikä se ole yhteensopiva EY 87 artiklassa olevan tukikäsitteen objektiivisen luonteen [10] eikä EY 295 artiklan puuttumattomuusperiaatteen kanssa.

45. Olen taipuvainen olemaan yhtä mieltä Belgian kanssa siitä, että kyseisessä virkkeessä käytetty sanamuoto on epäonnistunut, koska sen perusteella vaikuttaisi siltä, että komissio on muodostanut kantansa ilman perusteita. Kuitenkin tarkasteltaessa päätöstä eteenpäin on selvää, että komissio ei ole menetellyt näin. Päätöksessä tarkastellaan päinvastoin yksityiskohtaisesti lainojen ehtoja ja siinä päätellään yksityis-

10 — Belgia viittaa asiaan T-67/94, Ladbroke racing v. komissio, tuomio 27.1.1998 (Kok. 1998, s. II-1, 52 kohta).

kohtaisen arvioinnin (101—118 perustelukappale) jälkeen, että kyseiset ehdot eivät ole yksityisen sijoittajan periaatteen mukaisia. Mikään kyseisessä arvioinnissa ei viittaa siihen, että komissio olisi tosiasiassa tehnyt oletuksia. Tämän vuoksi olen komission kanssa yhtä mieltä siitä, että mainittua virkettä on tarkasteltava ainoastaan johdantomaisena toteamuksena, jolla ei ollut mitään vaikutusta komission arviointiin tai päätelmiin. Näin ollen olisi virheellistä kumota päätös tämän lopulta merkityksettömän virkkeen sanamuodon vuoksi.

46. Väite, jonka mukaan päätöksen 99 perustelukappaleessa olevalla oletuksella rikotaan EY 87 ja EY 295 artiklaa, on tämän vuoksi hylättävä.

Toinen väite: SRIW toimi yksityisen sijoittajan tavoin myöntäessään lainat Heyelle

47. Belgia väittää, että SRIW toimi todellisen yksityisen sijoittajan tavoin myöntäessään kaksi lainaa Heyelle. Sen mukaan kyseisenä ajankohtana useat seikat vahvistivat sekä Heyen uskottavuuden että Verlipackin suunnitellun rakennemuutoksen toteutettavuuden. Siltä osin kuin kyse on suhteista Heyeen, tällaisia ovat seuraavat seikat: lainoja pyysi Heye, SRIW oli korostanut kirjeessään Heyelle, että sen tehtävänä oli myöntää rahoitusta teolliseen tai kaupalliseen toimintaan eikä myöntää tukea, ja SRIW:llä oli mahdollisuus tutustua yksityiskohtaiseen tietoon, joka koski Heyen asiantuntemusta, menestystekijöitä, maksukykyä ja hyvää mainetta. Siltä osin kuin kyse on Verlipackin suunnitellusta rakennemuutoksesta, tällaisia ovat seuraavat seikat: SRIW tarkasteli perinpohjin Verlipackia koskevan yrityssuunnitelman ja muut Heyen toimittamat asiakirjat, kahden yksityisen sijoittajan eli Bealieun ja Heyen sekä kahden pankin lainoina antama rahoitus oli samanaikaista, teknistä apua koskeva sopimus oli tehty Heyen, maailman johtavan pakkauslasin valmistustekniikan osaajan kanssa.

48. Ensimmäinen näitä väitteitä koskeva ongelma on se, että Belgia ei kiistä mitään riidanalaisen päätöksen erityistä kohtaa eikä se mainitse mitään nimenomaista yhteisön oikeuden säännön rikkomista.

49. Toinen perustavampi ongelma on se, että Belgia tarkastelee kahta lainaa erikseen, vaikka lainoja on arvioitava yhdessä pääomasijoituksen kanssa (katso edellä).

50. Kolmanneksi on muistutettava, että obligaatiolainassa oli saatavasta luopumista koskeva lauseke. Lisäksi molemmissa lainoissa oli lauseke lainan käyttötarkoituksesta Verlipackin hyväksi ja Heyelle edulliset korkoa ja takaisinmaksua koskevat ehdot. Tämän vuoksi kyse ei ole niinkään lainansaajan Heyen maksukyvystä

vaan siitä, olisiko yksityinen sijoittaja, jolla oli Vallonian viranomaisilla olevat tiedot Verlipackin taloudellisesta tilanteesta, myöntänyt lainat kyseisin ehdoin Heyelle.

51. Neljänneksi Verlipackiin suunnitellun rakennemuutoksen edullisia tulevaisuudennäkymiä koskevien Belgian väitteiden kanssa ristiriidassa on erityisesti 9.12.1996 laadittu sisäinen ja luottamuksellinen muistio, joka on toimitettu SRIW:n hallitukselle 7.1.1997. Muistiossa tiedotetaan hallitusta siitä, että

— ottaessaan Verlipackin haltuunsa Heye ottaa suuria riskejä yrityskuvalleen kyseisellä teollisuudenalalla ja suuria taloudellisia riskejä

— Beaulieu ei 2 miljardin BEF:n investoinneistaan huolimatta saanut parannetuksi tuotteiden laatua eikä saavuttanut tavanomaista tuottavuutta ja rahoitustulosta, minkä perusteella olisi saatu jotain toivoa Verlipackin tulevaisuudesta; Beaulieu ei tämän vuoksi voinut jatkaa pyrkimyksiään

— ottaen huomioon vaikeudet saavuttaa vaadittava tuotteiden laatu on pelättävissä, että Heyen laatima yrityssuunnitelma on liian optimistinen

— Verlipack ei kykene maksamaan yhteensä 369 miljoonan BEF:n suuruisten pankkilainojensa lyhennyksiä, jotka olisi suoritettava vuoden 1996 lopussa; pankit ovat kuitenkin halukkaita luopumaan perintämenettelystä, jos muut rakennemuutoksen osapuolet tekevät päätöksensä ennen 31.12.1996; asia olisi tämän vuoksi käsiteltävä kiireellisenä

— ottaen huomioon Verlipackin nykyinen tilanne ja sen kehitys vuodesta 1985 alkaen (Verlipack keräsi tappioita jokaisena tilivuotena vuoden 1985 ja vuoden 1996 välisenä aikana) se, että Heye ottaa Verlipackin haltuunsa on "ainoa ja viimeinen mahdollisuus estää käytännössä välittömästi uhkaava konkurssi".

52. Tämän vuoksi komissio perustellusti totesi, että "Verlipackin taloudellinen tilanne ei ennen Heyen mukaantuloa voinut näyttää kannattavalta", ja perustellusti epäili, että "olisiko Heye — — todella sitonut [Verlipackiin] rahaa, ellei sen pääomasijoitusta olisi katettu lähes kokonaan julkisin varoin" (päätöksen 107 perustelukappale).

53. Lainaneuvottelujen kuluessa SRIW lopuksi totesi Heyelle 21.11.1996 osoittamassaan kirjeessä, että "jako 50/50" vaikutti olevan hyvä kompromissi ja että

Heyen olisi katettava 50 prosenttia siitä riskistä, jota Heye pitää vähäisenä, koska Heye itse oli aikaisemmin maininnut, että "jos Heye yhdistyisi Verlipackin kanssa, viimeksi mainittu yritys ei enää olisi korkean riskin yritys". Tämän vuoksi Heye oli pyytänyt SRIW:ä kattamaan sen Verlipackiin tekemän sijoituksen riskin, koska SRIW piti kyseistä yritystä riskiyrityksenä. SRIW kuitenkin halusi kattaa vain 50 prosenttia tästä riskistä, koska Heyen osallistuminen vähentäisi Verlipackiin liittyvää riskiä.

54. Ottaen huomioon Heyen menestystekijät ja maksukyky on siten todellakin hyvin todennäköistä, että "konserni turvautui julkiseen rahoituslaitokseen rahoittaakseen Verlipack-osakkuutensa — — pelkästään minimoida[kseen] riskejä SRIW:n myöntämien lainaehtojen avulla" (päätöksen 106 perustelukappale).

55. Mielestäni voi päätellä Vallonian viranomaisten tienneen huomattavasta riskistä, että Verlipackin rakennemuutos epäonnistuu, mutta ne suostuivat kuitenkin kattamaan 50 prosenttia tästä riskistä saatavasta luopumista koskevalla lausekkeella ja myöntämään Heyelle kaksi huomattavaa lainaa hyvin edullisilla koroilla ja takaisinmaksua koskevilla ehdoilla. Tämän vuoksi vaikuttaa selvältä, että ne eivät myöntäneet lainaa Heyelle oloissa, jotka tavanomaisissa markkinatalouden olosuhteissa toimiva yksityinen sijoittaja olisi voinut hyväksyä.

56. Väite, jonka mukaan SRIW toimi yksityisen sijoittajan tavoin myöntäessään lainat Heyelle, on tämän vuoksi hylättävä.

Kolmas väite: komission päätelmä, jonka mukaan Verlipack oli lainaan sisältyvän tuen todellinen edunsaaja, on virheellinen

57. Belgia väittää, että komissio on tehnyt oikeudellisen virheen ja useita arviointivirheitä katsoessaan Verlipackin olevan niihin kahteen lainaan, jotka SRIW myönsi Heyelle, sisältyvän tuen todellinen edunsaaja.

58. Belgia väittää ensinnäkin, että koska nämä kaksi lainaa eivät ole valtiontukea Heyen hyväksi (tämä oletus johtuu kahdesta väitteestä, jotka Belgia on seuraavaksi tehnyt ja joita tarkastellaan jäljempänä), ne eivät voi olla epäsuoraa valtiontukea Verlipackin hyväksi. Belgian mukaan kolmansien kautta epäsuorasti myönnetty valtiontuki edellyttää välttämättä, että kyseisille kolmansille on myönnetty suoraa valtiontukea.

59. Tämä väite on hylättävä. Belgia tunnustaa, että perustamissopimuksen [11] ja yhteisön oikeuskäytännön [12] mukaisesti valtiontukea voidaan myöntää epäsuorasti kolmansien yksityisten osapuolten kautta. Kuitenkin toisin kuin Belgia väittää, asiassa Saksa vastaan komissio [13] annetusta tuomiosta seuraa, että epäsuoran valtiontuen olemassaolo ei välttämättä edellytä sitä, että kyseisen toimenpiteen välittömille kohteille on myönnetty suoraa valtiontukea. Kyseisessä asiassa Saksa oli myöntänyt verohuojennuksen sijoittajille, jotka hankkivat osakkuuksia itäsaksalaisissa yrityksissä. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että verohuojennukset eivät olleet suoraa tukea sijoittajille, koska toimenpide oli soveltamisalaltaan yleinen ja sitä sovellettiin erotuksetta kaikkiin taloudellisiin toimijoihin. Se oli kuitenkin epäsuoraa valtiontukea, koska sillä annettiin taloudellinen etu tietyille uusiin osavaltioihin sijoittautuneille yrityksille. Tämän vuoksi kysymys siitä, saiko Verlipack valtiontukea on erillinen ja pääsääntöisesti itsenäinen siitä kysymyksestä, onko Heye saanut valtiontukea.

60. Belgia väittää toiseksi, että komissio ei ole tunnustanut SRIW:n Heyelle myöntämän lainan ja toisaalta sitä seuraavan, Heyn Verlipackiin tekemän pääomasijoituksen erilaisia piirteitä ja tavoitteita. Lainojen osalta Heyellä oli oikeutettu intressi lainata Verlipackiin sijoittamiseen tarvittavat varat SRIW:ltä, ja SRIW:llä oli oikeutettu intressi pyrkiä taloudellisen hyödyn saamiseen lainoista, jotka se myönsi Valloniaan sijoittavalle yritykselle. Siltä osin kuin kyse on Heyen Verlipackiin tekemästä pääomasijoituksesta, komissio ei ole tunnustanut, että Heye otti todellisen riskin omilla varoillaan. Pääomasijoituksensa vastineeksi se sai osakkeita: jos Verlipackista olisi tullut kannattava, Heye olisi voinut saada osinkoa. Sitä paitsi vaikutus kilpailuun olisi ollut sama, jos Heye olisi rahoittanut omista varoistaan kyseisen pääomasijoituksen Verlipackiin.

61. Myös nämä väitteet on hylättävä.

62. Ensinnäkin kummassakin lainasopimuksessa olevasta lainan tarkoitusta koskevasta lausekkeesta, obligaatiolainaa koskevassa sopimuksessa olevasta saatavasta luopumista koskevasta lausekkeesta ja edellä [14] tiivistetysti esitetystä sisäisestä muistiosta johtuu, että SRIW:n pääasiallinen tavoite ei ollut tuottaa voittoa vaan saada Heye osallistumaan Verlipackin rakenneuudistukseen. Riidanalaisen päätöksen sanamuodon mukaan kaksi lainaa myönnettiin Heyelle, "jotta se voi rahoittaa osuutensa Verlipackin pääomasta" (riidanalaisen päätöksen 108 peruste-

11 — EY 87 artiklan 1 kohtaa sovelletaan "muodossa tai toisessa" myönnettyyn tukeen, ja EY 87 artiklan 2 kohdan a alakohdasta ilmenee epäsuorasti, että EY 87 artiklan 1 kohtaa sovelletaan yksittäisille kuluttajille myönnettävään tukeen, joka on kuitenkin tosiasiassa tarkoitettu edistämään tiettyjen tuotteiden kulutusta.

12 — Ks. erityisesti asia C-156/98, Saksa v. komissio, tuomio 19.9.2000 (Kok. 2000, s. I-6857).

13 — Mainittu alaviitteessä 12.

14 — Ks. 51 kohta.

lukappale). Komissiolla oli siten oikeus korostaa kahden lainan ja Heyen pääomasijoituksen välistä yhteyttä.

63. Lisäksi vaikka Heye sai osakkeita, jotka olisivat voineet tuottaa osinkoa, saatavasta luopumista koskevasta lausekkeesta johtuu, että Heyen ei tarvinnut ottaa kokonaan vastaavaa riskiä Verlipackin konkurssiin joutumisesta. Siten komissio toteaa perustellusti, että "Heyen sitoutumi[n]en [on] suhteellisesti vähenty[nyt] sen mennessä mukaan" Verlipackiin (päätöksen 106 perustelukappale) ja että "Heye ei käyttänyt sijoitukseensa riskipääomaa vaan valtion varoja" (101 perustelukappale).

64. Lopuksi kyse ei ole siitä, olisivatko haitalliset vaikutukset kilpailuun olleet samat, jos Heye olisi rahoittanut pääomasijoituksensa Verlipackiin omista varoistaan; ratkaiseva kysymys on, olisiko Heye sijoittanut yhtään mitään pääomaa, jos SRIW ei olisi myöntänyt kyseisiä lainoja. Tältä osin edellä tiivistetysti esitetty sisäinen muistio vahvistaa komission epäilyksen siitä, että "olisiko Heye, jonka suhde Verlipackiin rajoittui aiemmin vain tekniseen apuun, todella sitonut yritykseen rahaa, ellei sen pääomasijoitusta olisi katettu lähes kokonaan julkisin varoin" (päätöksen 107 perustelukappale).

65. Belgia väittää kolmanneksi, että jos lainaan sisältyi jotakin tukea, pikemminkin Heyeä kuin Verlipackia on pidettävä tuensaajana. Sen mielestä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön [15] mukaan itsenäisen ja täysin yksityisessä omistuksessa olevan yrityksen toimintaa ei voida katsoa valtion toiminnaksi. Heyeä ei voida pitää Vallonian alueen käyttämänä välikappaleena, koska Heye pyysi lainoja. Heyen velvoitteet olivat lainan tarkoitusta koskevan lausekkeen mukaisesti pelkästään sopimusperusteisia, eikä niitä sen vuoksi pidä vaikutuksiltaan verrata sellaisiin sitoviin ohjeisiin, joita valtio antaa valvonnassaan oleville julkisille yrityksille. Tämä ero on ilmeinen sen tosiseikan vuoksi, että Heye ei noudattanut lainan tarkoitusta koskevien lausekkeiden mukaisesti sille kuuluvia velvoitteitaan (ja siten Belgian oli pantava vireille erillinen oikeudenkäynti Heyeä vastaan). On myös muistettava, että käsiteltävänä olevien lainan tarkoitusta koskevien lausekkeiden kaltaisia lausekkeita on lähes kaikissa lainasopimuksissa. Lopuksi Verlipackin pitämisestä lainan todellisena edunsaajana seuraa, että Belgian on mahdotonta periä tuki takaisin. Johdonmukaisesti ja Belgian siviilioikeuden mukaisesti Belgia ei voi periä Verlipackilta takaisin varoja, joita se ei ole koskaan siirtänyt kyseiselle yritykselle. Belgian viranomaisilla ei ole myöskään mitään keinoja vaatia yksityistä yritystä Heyeä perimään takaisin sen Verlipackiin tekemää sijoitusta.

66. Nämä kolmanneksi esitetyt väitteet on myös hylättävä.

15 — Belgia viittaa tältä osin viimeaikaiseen asiaan C-482/99, Ranska v. komissio, tuomio 16.5.2002 (Kok. 2002, s. I-4397).

67. Vakiintuneen oikeuskäytännön [16] mukaisesti valtiontuen käsitteeseen kuuluu tuki, joka myönnetään epäsuorasti kolmannen yksityisen osapuolen kautta sillä edellytyksellä, että EY 87 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimenpide i) rahoitetaan valtion varoista ja ii) se on valtion toimenpide.

68. Ensimmäisen edellytyksen osalta Belgia ei kiistä sitä, että SRIW:n varoja on pidettävä valtion varoina. Lisäksi olen komission kanssa samaa mieltä siitä, että lainojen käyttötarkoitusta koskevien lausekkeiden vuoksi "Heye ei ole voinut käyttää varoja muihin tarkoituksiin, vaan on välittänyt ne heti — — Verlipackin tuotantolaitoksille — — " (päätöksen 109 perustelukappale) ja että kyseiset varat "ainoastaan kulkivat Heyen kautta" (päätöksen 111 perustelukappale). Komissio on siten perustellusti pitänyt Verlipackia niiden valtion varojen todellisena saajana, jotka SRIW on myöntänyt Heyelle (päätöksen 110 ja 111 perustelukappale).

69. Siltä osin kuin kyse on toisesta edellytyksestä, jonka mukaan toimenpiteen on oltava valtion toimenpide, Belgia vaikuttaa ottavan lähtökohdakseen sen, että yritysten toimintaa voidaan pitää valtiosta johtuvana ainoastaan, jos on olemassa näyttöä valtion yksipuolisesti antamista sitovista ohjeista. Kuitenkin äskettäin asiassa Ranska vastaan komissio annetusta tuomiosta johtuu, että toimenpiteen katsomiseksi valtion toimenpiteeksi on riittävää osoittaa kyseisessä konkreettisessa tilanteessa, että viranomaiset ovat osallistuneet toimenpiteestä päättämiseen tai että on epätodennäköistä, ettei tästä ollut kyse. [17] Toiseksi siltä osin kuin kyse on nimenomaan itsenäisten yksityisten yritysten toiminnan katsomisesta valtion toiminnaksi, yhteisöjen tuomioistuin katsoi edellä mainitussa asiassa Saksa vastaan komissio, että verotusta koskeva toimenpide, jolla kannustetaan yksityisiä sijoittajia investoimaan tiettyihin toisiin yrityksiin voi olla valtiontukea viimeksi mainittujen yritysten hyväksi. Käsiteltävänä olevassa asiassa Heyeä ei ainoastaan kannustettu sijoittamaan pääomaa Verlipackiin, vaan lainan tarkoitusta koskevien lausekkeiden mukaisesti sillä oli oikeudellinen velvoite tehdä näin. [18] SRIW:n toimenpide Verlipackin hyväksi ja siten Belgian valtion osallistuminen on paljon suorempaa kuin Saksan viranomaisten toimenpiteet itäsaksalaisten yritysten hyväksi asiassa Saksa vastaan komissio. Tämän vuoksi Belgian väitteitä, joiden mukaan Heyen velvoitteet olivat "pelkästään" sopimusperusteisia ja Heye oli pyytänyt lainoja, ei voida hyväksyä.

70. Lisäksi on mahdollista, että suurimmassa osassa lainasopimuksia on lainan käyttötarkoitusta koskevia lausekkeita. Kuitenkin, kuten komissio perustellusti huomauttaa, tavallisesti lainasopimuksissa olevissa lainan tarkoitusta koskevissa lausekkeissa viitataan vakuuteen. Asuntolainan osalta esimerkiksi usein määrätään, että varat on sijoitettava asuntoon, joka on

16 — Ks. erityisesti alaviitteessä 12 mainittu asia Saksa v. komissio.

17 — Alaviitteessä 15 mainittu asia Ranska v. komissio, tuomion 56 kohta.

18 — Ks. toinen asia, jossa yksityisillä yrityksillä oli sopimukseen perustuva velvollisuus toimia toimenpiteen todellisten edunsaajien hyväksi, asia C-126/01, GEMO, tuomio 20.11.2003, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa, julkisasiamies Jacobsin ratkaisuehdotus 30.4.2002, 61—63 kohta.

lainan vakuutena. Käsiteltävänä olevassa asiassa lainan tarkoitusta koskevan lausekkeen tavoitteena ei ollut turvata Heyelle myönnettyjä lainoja vaan velvoittaa Heye käyttämään SRIW:n myöntämät varat Verlipackin rakenneuudistukseen.

71. Lopuksi siltä osin kuin kyse on vaikeuksista periä tuki takaisin Verlipackilta, on muistutettava, että Belgia ei kiistä tuen takaisinperimistä koskevaa määräystä (päätöksen päätösosan 5 artikla) vaan ainoastaan sen päätelmän, että kyse oli EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta valtiontuesta. On kuitenkin selvää, että kaikki vaikeudet, jotka koskevat vaatimusta poistaa tuki tai muuttaa sitä (ks. EY 88 artiklan 2 kohdan sanamuoto), voivat vaikuttaa korkeintaan tuen takaisinperimistä koskevaan määräykseen mutta eivät koskaan toimenpiteen tueksi luokittelemisen lainmukaisuuteen.

72. Väite siitä, että Verlipackia ei olisi pitänyt katsoa kahteen lainaan sisältyvän tuen todelliseksi edunsaajaksi, on siten hylättävä.

Neljäs väite: obligaatiolainaan ei sisältynyt valtiontukea

73. Belgia katsoo, että komissio on pitänyt 250 miljoonan BEF:n obligaatiolainaa virheellisesti tukena.

74. Belgia kiistää ensinnäkin päätöksen 115 perustelukappaleen viimeisen virkkeen, jossa komissio viittaa saatavasta luopumista koskevaan lausekkeeseen ja toteaa seuraavaa:

"Koska Verlipack-konsernin liiketoiminta oli kiistämättä vaikeuksissa ennen Heyen mukaantuloa, yksikään yksityinen rahoittaja ei olisi suostunut luopumaan niistä 250 miljoonasta Belgian frangista, joilla Verlipackin pääomankorotus välillisesti rahoitettiin."

75. Belgian mukaan tämä toteamus, joka liittyi Verlipackin taloudelliseen tilanteeseen vuonna 1997, on täysin ristiriidassa vastaavan vuoden 1998 komission päätöksessä olevan toteamuksen kanssa, jonka mukaan huhtikuussa vuonna 1997 Verlipackin kannattavuutta koskevat tulevaisuudennäkymät olivat kohtuulliset. Komissio teki näin selvän arviointivirheen ja päättelyvirheen, sovelsi väärin valtiontuen käsitettä ja rikkoi oikeusvarmuuden periaatetta.

76. Tätä väitettä ei voida hyväksyä. Kun komissio teki vuoden 1998 päätöksen, Belgian viranomaiset eivät olleet ilmoittaneet sille kahdesta lainasta, jotka SRIW oli myöntänyt Heyelle eikä edellä tiivistetysti esitetystä sisäisestä muistiosta SRIW:lle. Se, että Belgian viranomaiset eivät olleet antaneet komissiolle asianmukaisia tietoja, oli vuoden 1998 komission päätöksen kannalta ratkaiseva tekijä. Kun Belgian viran-

omaiset toimittivat tämän tiedon komissiolle, komissio peruutti vuoden 1998 päätöksensä (riidanalaisen päätöksen päätösosan 1 artikla) ja arvioi uudelleen Verlipackin tilannetta vuoden 1997 keväällä sen käytettävissä olevien uusien tietojen perusteella. Tähän uudelleenarviointiin nojautuen komissio perustellusti päätteli, että Verlipackin toimintatulokset ennen Heyen osallistumista osoittivat Verlipackin olevan taloudellisissa vaikeuksissa.

77. Toiseksi Belgia kiistää komission päätelmän, jonka mukaan 250 miljoonan BEF:n obligaatiolainaa, jonka SRIW on myöntänyt Heyelle, on pidettävä kokonaisuudessaan valtiontukena.

78. Belgia hyväksyy sen, että lainaan voi sisältyä valtiontukea, jos laina myönnetään edullisemmin ehdoin — erityisesti perityn koron ja vaaditun vakuuden osalta — kuin lainan saava yritys voisi markkinoilta saada. Sen mukaan kuitenkin sellaisiin lainoihin sisältyvä tukiosuus riippuu yksinomaan lainan saavan yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Jos lainan saavan yrityksen taloudellinen tilanne on vakaa, tukiosuus on ainoastaan sen koron, joka yrityksen pitäisi maksaa, ja sen koron, jonka se on tosiasiassa maksanut, välinen erotus.

79. Tältä osin Belgia väittää, että se on toimittanut selviä todisteita Heyen erinomaisesta taloudellisesta tilanteesta ja luottokelpoisuudesta. Belgia viittaa 9.12.1996 päivättyyn kirjeeseen, jossa Dresdner Bank totesi että

" — — Heyen taloudellinen tilanne on täysin vakaa — — . Myönnämme luottomahdollisuuden 99 miljoonan DEM:n rajoissa ilman vakuuksia."

80. Belgia lisää, että saatavasta luopumista koskevasta obligaatiolainasopimukseen sisältyvästä lausekkeesta SRIW:lle aiheutunut riski ei ollut niin suuri kuin komissio katsoo: joidenkin Verlipack-konsernin yritysten konkurssista huolimatta Heyen on maksettava takaisin obligaatiolaina, koska SRIW irtisanoi sopimuksen 20.1.1998 päivätyllä kirjeellään välitöntä takaisinmaksua koskevan lausekkeen perusteella ennen kuin saatavasta luopumista koskevan lausekkeen kaikki ehdot täyttyivät.

81. Näitä väitteitä ei voida hyväksyä. Ratkaiseva tekijä tältä osin on saatavasta luopumista koskeva lauseke. Jos Verlipack asetetaan konkurssiin, ei tämän lausekkeen mukaisesti rahamäärää, jonka Heye on velkaa SRIW:lle, tarvitse enää maksaa takaisin. Obligaatiolainaan sisältyvä riski ei siten riippunut niinkään Heyen vaan Verlipackin taloudellisesta tilanteesta. Edellä tiivistetysti esitetystä sisäisestä

muistiosta ilmenee, että SRIW:n myöntäessä obligaatiolainan Heyelle Verlipackin taloudellinen tilanne oli huono, ja SRIW tiesi tästä tosiasiasta hyvin. Komissio saattoi siten pätevästi päätellä, että saatavasta luopumista koskevan lausekkeen ja Verlipackin huonon taloudellisen tilanteen perusteella oli olemassa huomattava riski siitä, että Heye ei maksaisi takaisin obligaatiolainaa ja että tavanomaisissa oloissa mikään lainanantaja ei ottaisi tällaista riskiä. Koska lisäksi Verlipackin konkurssi ei ollut epätodennäköinen, komissio saattoi pätevästi katsoa, että obligaatiolaina oli kokonaisuudessaan valtiontukea.

82. Siltä osin kuin on kyse Belgian lisäväitteestä, jonka mukaan komissio yliarvioi saatavasta luopumista koskevan lausekkeen merkityksen, on ensinnäkin muistutettava, että Heye ei ole samaa mieltä kuin SRIW siitä, että sopimus oli pätevästi irtisanottu ennen kuin saatavasta luopumista koskevalla lausekkeella saattoi olla oikeusvaikutuksia, ja että SRIW:n Heyeä vastaan vireille panemat oikeudenkäynnit Belgian ja Saksan tuomioistuimissa ovat yhä vireillä. Toiseksi vaikka kyseiset kansalliset tuomioistuimet tulisivat siihen tulokseen, että Heyen oli maksettava obligaatiolaina takaisin välitöntä takaisinmaksua koskevan lausekkeen nojalla, komissio voisi pätevästi katsoa, että kyseisenä ajankohtana, eli SRIW:n myöntäessä lainat, oli olemassa riski siitä, että Heye ei koskaan maksaisi lainaa takaisin.

83. Väite, jonka mukaan 250 miljoonan BEF:n obligaatiolainaan ei sisälly ollenkaan valtiontukea tai että sitä ei ainakaan pitäisi pitää valtiontukena kokonaisuudessaan, on tämän vuoksi hylättävä.

Viides väite: toiseen lainaan ei sisältynyt valtiontukea

84. Belgia riitauttaa sen, että komissio käyttää riidanalaisen päätöksen 117 perustelukappaleessa Belgiassa sovellettua 7,21 prosentin viitekorkoa tavanomaisena markkinakorkona, johon suhteutettuna komissio olisi arvioinut toiseen lainaan sisältyvän tukiosuuden.

85. Belgia väittää ensin, että komissio rikkoi perusteluvelvollisuuttaan, koska se sovelsi 7,21 prosentin viitekorkoa tarkastelematta niitä useita vahvoja perusteita, jotka Belgia oli esittänyt kyseisen koron soveltamista vastaan riidanalaiseen päätökseen johtaneen menettelyn aikana.

86. Toiseksi Belgian mukaan komissio rikkoi EY 87 artiklaa, koska se käytti 7,21 prosentin viitekorkoa koskevaa perustetta täysin ehdottomana ja varauk-

settomana ja sulki pois kaikki muut tosiasioita koskevat seikat sen sijaan, että se olisi arvioinut lainaa realistisemmin tavanomaisissa markkinatalouden olosuhteissa toimivaa sijoittajaa koskevan testin mukaisesti. [19]

87. Kolmanneksi toinen laina oli tosiasiassa markkinatalouden olosuhteissa toimivan sijoittajan periaatteen mukainen: lainasopimuksissa vahvistettu korko oli lähellä kahden Belgian pankin kyseisenä ajankohtana soveltamia korkoja; lisäksi se, että Dresdner Bank myönsi Heyelle "lainamahdollisuuden 99 miljoonan DEM:n rajoissa ilman vakuuksia", osoittaa, että SRIW toimi tavanomaisen yksityisen sijoittajan tapaan, kun se ei vaatinut mitään vakuutta.

88. Nämä väitteet on hylättävä.

89. Käsittelen ensin Belgian kolmatta väitettä, ja tältä osin riidanalaisen päätöksen 117 perustelukappaleessa komissio vertasi tavanomaisia markkinaehtoja kyseisen lainan ehtoihin.

90. Tehdessään tämän vertailun komissio viittasi ensin 7,21 prosentin viitekorkoon, jota sovellettiin Belgiassa lainoja myönnettäessä. Tältä osin on huomautettava, että komissio julkaisee säännöllisesti viitekorot, joita sovelletaan laskettaessa lainoja koskeviin korkotukiohjelmiin sisältyvää tukea. Näiden korkokantojen on tarkoitus kuvastaa eri jäsenvaltioissa sellaisista keskipitkän ja pitkän aikavälin lainoista (viidestä kymmeneen vuoteen) perittävien korkojen keskimääräistä tasoa, joille on annettu tavanomainen vakuus. Kyseisen lainan myöntämishetkellä 28.3.1997 menetelmä sovellettavan korkokannan laskemiseksi oli vahvistettu 10.8.1996 annetussa komission tiedonannossa. [20] Menetelmä perustui valtionobligaatioiden tuottoon jälkimarkkinoilla lisättynä kuhunkin jäsenvaltioon sovellettavalla erityisellä tekijällä; tämän perusteella Belgian viitekorko oli vuoden 1997 maaliskuussa 7,21 prosenttia.

91. On totta, että vuoden 1997 elokuussa komissio korvasi KPMG:llä teettämänsä tutkimuksen perusteella aikaisemman viitekoron vahvistamismenetelmän ja alkoi sen sijaan käyttää menetelmää, joka perustui viiden vuoden pankkien väliseen korkoon lisättynä jäsenvaltiokohtaisella tekijällä. On myös totta, että uuden menetelmän soveltaminen olisi johtanut 7,21 prosenttia alempaan viitekorkoon. Tätä uutta menetelmää sovellettiin kuitenkin vasta 1.8.1997 alkaen. [21] Tämän vuoksi komissio viittasi riidanalaisessa päätökses-

19 — Belgia viittaa yhdistettyihin asioihin C-329/93, C-62/95 ja C-63/95, Saksa ym. v. komissio, tuomio 24.10.1996 (Kok. 1996, s. I-5151, tuomion 36 kohta).

20 — EYVL C 232, s. 10.

21 — Komission tiedonanto viite- ja diskonttikorkojen vahvistamisesta (EYVL 1997, C 273, s. 3).

sään perustellusti maaliskuussa 1997 sovellettuun viitekorkoon, koska markkinatalouden oloissa toimivan sijoittajan periaatteen mukaisesti lainaa on arvioitava lainanantajan näkökulmasta sinä ajankohtana, jona laina hyväksytään, ja koska tasavertaisen kohtelun periaatteen mukaisesti kaikkia samana ajanjaksona myönnettyjä lainoja on kohdeltava samojen perusteiden mukaisesti.

92. 7,21 prosentin viitekorko ei kuitenkaan ollut ainoa tekijä, jonka komissio otti huomioon verratessaan tavanomaisia markkinaehtoja ja kyseisen lainan ehtoja. Riidanalaisen päätöksen 117 perustelukappaleen mukaan komissio otti huomioon myös kymmenen vuoden laina-ajan, kolmen vuoden lyhennysvapaan ajanjakson, korkotuen vaihteluvälin ja sen seikan, että Heyeltä ei vaadittu mitään vakuutta SRIW:n myöntämään lainaan.

93. Kaikilla näillä ominaispiirteillä on selvästi merkitystä ratkaistaessa, sisältyykö lainaan valtiontukea. Lainan melko pitkän keston vuoksi olisi korkokanta tavanomaisten markkinatalouden ehtojen mukaan ollut korkeampi. Sovittu kolmen vuoden lyhennysvapaa ajanjakso ja korkokannan vaihtelu ovat edullisia ehtoja, joita Heye ei olisi saanut helposti tavanomaiselta yksityiseltä lainanantajalta. Lainan kaikista epätavallisin piirre on ehkä se, että SRIW ei vaatinut vakuutta.

94. Viimeisen kohdan osalta se tosiseikka, että Dresdner Bank myönsi Heyelle "lainamahdollisuuden 99 miljoonan DEM:n rajoissa ilman vakuuksia" ei ole suoraan merkityksellinen. Belgian viittaaman kirjeen mukaan Dresdner Bank oli Heyen "pääasiallinen pankkiyhteys", Dresdner Bankilla oli ollut erinomaiset liikesuhteet Heyen kanssa "vuosikymmenien ajan" ja huomattava liikevaihto oli kanavoitu Dresdner Bankin kautta. Dresdner Bankilla oli siten Heyen kanssa hyvin erityinen suhde, jota ei voida pitää pätevänä vertailukohtana muiden "tavallisten" rahoituslaitosten ja Heyen välillä. Tältä osin komissio epäilee perustellusti sitä, olisiko "tavanomainen" yksityinen rahoituslaitos myöntänyt 250 miljoonan BEF:n lainan ilman mitään vakuutta.

95. Koska komissio otti huomioon toisen lainan koron lisäksi sen muita ominaispiirteitä, Belgian väitteet kahden pankin samoilla korkokannoilla myöntämistä lainoista on myös hylättävä. Mielestäni yksityisen sijoittajan periaatteen mukaisesti komissiolla on täysi oikeus pitää valtiontukena myös lainaa, jonka korko on täysin tavanomainen, jos tällä lainalla on muita epätavallisia piirteitä, kuten vakuuden puuttuminen kokonaan.

96. Edellä esitetyn perusteella katson, että kaikki merkitykselliset lainasopimuksen

erityispiirteet huomioon ottaen komissio on soveltanut markkinatalouden olosuhteissa toimivan sijoittajan periaatetta oikein. Siten ei ole mitään syytä olettaa komission päätelleen väärin, että lainaan sisältyy tukea 2,85 prosenttia bruttona.

97. Nämä näkökohdat huomioon ottaen Belgian ensimmäistä ja toista väitettä voidaan käsitellä lyhyemmin. Belgian toinen väite, jonka mukaan komissio nojautui yksinomaan viitekorkoa koskevaan perusteeseen, on hylättävä, koska komissio otti, kuten juuri olen huomauttanut, huomioon myös muita lainan ominaispiirteitä. Belgian ensimmäinen väite, jonka mukaan komissio rikkoi perusteluvelvollisuuttaan, on myös hylättävä, koska komissio on selvästi selittänyt, miksi sen oli käytettävä arviointinsa lähtökohtana 7,21 prosentin viitekorkoa ja miksi se ei voinut käyttää vielä soveltumattoman menetelmän mukaisesti laskettua viitekorkoa.

98. Väite, jonka mukaan toisessa lainassa ei ollut valtiontukea, on tämän vuoksi hylättävä.

99. Tästä seuraa, että kaikki viisi väitettä, joissa kiistetään SRIW:n Heyelle myöntämien kahden lainan luokittelu valtiontueksi, on hylättävä.

Ensimmäisen kanneperusteen kolmas osa: Vallonian alueen pääomasijoitus Verlipackiin ei ollut valtiontukea

100. Belgia väittää ensiksi, että komissio on soveltanut väärin valtiontuen käsitettä katsoessaan SRIW:n Heylle myöntämien kahden lainan ja Vallonian alueen pääomasijoituksen Verlipackiin olevan yksi kokonaistukipaketti.

101. Olen jo tarkastellut tätä väitettä ja hylännyt sen edellä. [22]

102. Belgia väittää toiseksi, että komissio teki huomattavan arviointivirheen arvioidessaan Vallonian alueen, SRIW:n ja Heyen toimenpiteitä.

103. Tässä kohdassa Belgia ei käsittele Vallonian alueen tekemän 350 miljoonan BEF:n pääomasijoituksen ominaispiirteitä vaan pääasiassa toistaa edellä [23] tiivistetysti esitetyt väitteet kahden Heyelle myönnetyn

22 — Ks. 31—41 kohta.
23 — Ks. 60 kohta.

lainan ja Heyen Verlipackiin tekemän pääomasijoituksen välisistä eroista. Edellä [24] esitetyistä syistä nämä väitteet on hylättävä.

104. Belgia väittää kolmanneksi, että komissio teki ilmeisen arviointivirheen arvioidessaan yksityisen sijoittajan Heyen samanaikaista ja todellista osallistumista. On muistutettava, että valtion tekemiin pääomasijoituksiin sovellettavien suuntaviivojen 3.2 kohdan iii alakohdan mukaan julkisen omistuksen lisääminen yrityksessä ei ole valtiontukea, jos pääomankorotukseen "osallistuu myös yksityinen sijoittaja", jonka osuudella on "todellista taloudellista merkitystä". Belgia väittää, että Heyen pääomasijoitus Verlipackiin oli aito pääomasijoitus, jolla oli todellista taloudellista merkitystä, ja sen toteutti uskottava yksityinen sijoittaja Vallonian alueen sijoituksen kanssa samanaikaisesti.

105. Tältä osin Belgia kiistää edelleen pääasiassa samojen väitteiden [25] perusteella päätelmät siitä, i) että lainan tarkoitusta koskeva lauseke huomioon ottaen SRIW:n Heyelle myöntämät varat ainoastaan kulkivat Heyen kautta Verlipackiin ja ii) että saatavasta luopumista koskevan lausekkeen mukaisesti Heyellä ei ollut täyttä riskiä sijoituksestaan.

106. Edellä [26] esitetyistä syistä nämä väitteet on hylättävä.

107. Belgian ensimmäinen kanneperuste, jonka mukaan kaksi lainaa ja pääomasijoitus eivät ole EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, on tämän vuoksi hylättävä.

Toinen kanneperuste: perusteluvelvollisuuden rikkominen

108. Belgia väittää, että komissio on rikkonut EY 253 artiklassa vahvistettua perusteluvelvollisuuttaan pääasiassa neljästä syystä.

109. Belgia väittää ensinnäkin, että riidanalaisen päätöksen päätösosassa viitataan pelkästään Verlipackiin mainitsematta täs-

24 — Ks. 62—64 kohta.
25 — Ks. 60—65 kohta.
26 — Ks. 62—64 kohta ja 68 kohta.

mälleen, mitä konsernin yrityksistä tarkoitetaan. Siten on mahdotonta panna täytäntöön riidanalaisen päätöksen 5 artiklaa, joka koskee tuen takaisinperintää.

110. Mielestäni kuitenkin sekä riidanalaiseen päätökseen johtaneen hallinnollisen menettelyn aikana käydystä kirjeenvaihdosta (jossa molemmat osapuolet viittaavat erotuksetta "Verlipackiin") että riidanalaisesta päätöksestä itsestään ilmenee selvästi, että tuki oli perittävä takaisin Verlipack-konsernilta, johon kuuluvat holding-yhtiöt Verlipack I ja II ja niiden tytäryhtiöt.

111. Lisäksi jos Belgialla on tältä osin vakavia epäilyjä, se voi, kuten mikä tahansa jäsenvaltio, jolle aiheutuu ennalta arvaamattomia vaikeuksia panna täytäntöön takaisinperintää koskeva määräys, saattaa nämä ongelmat komission arvioitaviksi. Komission ja Belgian on tällöin EY 10 artiklassa vahvistetun lojaalin yhteistyön periaatteen mukaisesti pyrittävä ratkaisemaan kyseiset ongelmat vilpittömän yhteistyön avulla.[27]

112. Ensimmäinen väite, joka koskee epäselvyyttä siitä, kenelle päätös on osoitettu, on tämän vuoksi hylättävä.

27 — Ks. asia C-303/88, Italia v. komissio, tuomio 21.3.1991 (Kok. 1991, s. I-1433, Kok. Ep. XI, s. I-127, 58 kohta).

113. Belgia väittää toiseksi, että riidanalaisen päätöksen päätösosan 4 artiklassa on sisäinen ristiriita, koska sen mukaan "valtiontuesta, — — jonka määrä on — — 250 miljoonaa Belgian frangia — —, — — 7,125 miljoonaa Belgian frangia — — on tukea — — ".

114. Olen samaa mieltä siitä, että kyseisessä kohdassa on kirjoitusvirhe. Tämä virhe ei kuitenkaan aiheuta sekaannusta riidanalaisen päätöksen lukijalle. Riidanalaisen päätöksen päätösosan loogisen rakenteen ja yhtä yksiselitteisen perusteluosan perusteella on selvää, että päätösosan 4 artiklassa viitataan tosiasiassa 250 miljoonan BEF:n suuruiseen toiseen lainaan, johon sisältyy tukea 7,125 miljoonaa BEF:iä. Tekemällä kyseisen kirjoitusvirheen, komissio ei tämän vuoksi rikkonut perusteluvelvollisuuttaan.

115. Toinen väite, joka koskee päätösosan 4 artiklaan sisältyvää sisäistä ristiriitaa, on tämän vuoksi hylättävä.

116. Belgia väittää kolmanneksi, että riidanalainen päätös on täsmällinen jäljennös siitä kannasta, jonka komissio on ilmaissut EY 88 artiklan 2 kohdassa määrätyn menettelyn aloittamisesta 19.5.1999 tekemässään päätöksessä. Tästä seuraa, että komissio ei vaikuta ottaneen huomioon

Belgian eikä niiden muiden esittämiä huomautuksia, joita asia koskee, ja se on tämän vuoksi rikkonut perusteluvelvollisuuttaan.

117. Mielestäni ei ole totta, että riidanalainen päätös olisi täsmällinen jäljennös menettelyn aloittamisesta tehdystä päätöksestä. Lisäksi 36—97 perustelukappaleessa komissio on tiivistänyt yksityiskohtaisesti ja objektiivisesti kaikki Belgian ja muiden, joita asia koskee, esittämät huomautukset. Lopuksi monet toteamukset päätöksen 98—140 perustelukappaleessa, joihin sisältyy komission arviointi tuesta, on ilmeisesti laadittu Belgian ja muiden, joita asia koskee, riidanalaiseen päätökseen johtaneen menettelyn aikana esittämiin väitteisiin vastaamiseksi.

118. Kolmas väite on tämän vuoksi hylättävä.

119. Belgia väittää neljänneksi, että komissio ei ole selvittänyt riidanalaisessa päätöksessä, miksi kyseinen tuki "vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua" ja "vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan" EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa merkityksessä.

120. Belgia esittää tämän seikan vasta vastineeseen antamassaan vastauksessa. Belgia väittää, että se ei kuitenkaan ole menettänyt oikeuttaan tuoda esiin tämä seikka. Sen mielestä perusteluvelvollisuuden rikkominen on yleistä etua koskeva asia, jonka jokin asianosaisista tai yhteisöjen tuomioistuin voi tuoda esiin milloin tahansa. [28]

121. Mielestäni käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole tarpeen ratkaista, voiko yhteisöjen tuomioistuin ottaa esille väitetyn perustevelvollisuuden rikkomisen omasta aloitteestaan tai onko sen niin tehtävä, [29] koska komissio on selvästi täyttänyt perusteluvelvollisuutensa.

122. Siltä osin kuin kyse on kahdesta EY 87 artiklan 1 kohtaan sisältyvästä edellytyksestä, jotka koskevat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan vaikuttamista ja kilpailun vääristämistä, vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti i) tietyissä tapauksissa jo tuen myöntämiseen liittyvien seikkojen vuoksi tuki voi vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää tai uhata vääristää kilpailua ja ii) täyttääkseen perusteluvelvollisuutensa komission on mainittava nämä seikat päätöksensä perusteluissa. [30]

28 — Belgia viittaa asiaan C-166/95 P, komissio v. Daffix, tuomio 20.2.1997 (Kok. 1997, s. I-983, 24 kohta)

29 — Ks. laajempi kysymys siitä, mitkä seikat yhteisöjen tuomioistuin voi ottaa esiin ja mitkä seikat sen on otettava esiin omasta aloitteestaan, asia C-210/98 P, Salzgitter, julkisasiamies Jacobsin ratkaisuehdotus (Kok. 2000, s. I-5843).

30 — Ks. alaviitteessä 19 mainittu asia Saksa ym. v. komissio, tuomion 52 kohta.

123. Riidanalaisen päätöksen 130 perustelukappaleessa komissio noudatti tätä velvollisuutta todetessaan seuraavaa:

"Verlipack toimi pakkauslasin markkinoilla, joilla sillä oli Belgiassa 20 prosentin ja Euroopan unionissa 2 prosentin markkinaosuus. Pakkausmarkkinoista pakkauslasin osuus on 13 prosenttia, ja se sijoittuu kolmanneksi muovi- (35 prosenttia) ja paperipakkausten (32 prosenttia) jälkeen. Belgia myönsi Verlipackille tukea vuosina 1996, 1997 ja 1998, jolloin hinnat laskivat rajusti, mitä Heyen ja alan yleisen käsityksen mukaan ei voinut ennustaa vuonna 1997. Pakkauslasin hintojen nopea aleneminen kuitenkin jatkui muiden pakkaustuotteiden (PET, pahvi ja tölkit) kanssa käytävän kilpailun ja Venäjän markkinoiden romahduksen takia. Tällaisissa suhdanneolosuhteissa Verlipackissa tehdyt investoinnit lisäsivät yrityksen tuotantoa. Tuen myöntämisessä Verlipackille oli vaarana, että sen asema Euroopan unionin markkinoilla muuttuu suhteessa kilpailijoihin."

124. Belgian neljäs väite, jonka mukaan komissio ei ole selvittänyt, miksi tuki vaikutti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristi kilpailua, on tämän vuoksi myös hylättävä.

Ratkaisuehdotus

125. Tämän perusteella yhteisöjen tuomioistuimen pitäisi mielestäni

1) hylätä kanne

2) velvoittaa Belgian kuningaskunta korvaamaan oikeudenkäyntikulut.